

“జీయా దీక్షితపద్ధతిః”
స్వధర్మ నిధనం శ్రేయః, పరధర్మో భయావహః.

నియోగీశ్వరము

(దీక్షిత శతకము)

గ్రంథకర్త :

అచ్యుతుని వేంకటాచలసతిరావు.



ప్రథమముద్రణము ౧౦౦౦ ప్రతులు.

స్వధర్మప్రసక్తులును శ్రీ దీక్షితప్రశస్థులును నగు
శ్రీ బైవాద్వైతమతస్థాపక, కోటిశ్వర దీక్షితులవారిచే
ప్రకటింపబడియె.

బైవాడ, ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలయందు
బ్ర॥ కర్లపాలెము కోదండరామశర్మ గారిచే ముద్రింపబడియె.

సర్వస్వామ్యములు గ్రంథకర్తవి 1931. [మూల్యము రు 0—4—0,
దీక్షిత సంవత్ ౧౧౨,

శ్రీ దీక్షితచరిత్ర వివరము

- ౧ శ్రీ దీక్షితశిష్యపంచకములోఁ జేరిన శ్రావణం కోటిశ్వా
శ్రావణులవారిచేఁ దొడ్డొల్ల సంస్కృతమున గురుదగ్విజయము
- ౨ బ్రహ్మశ్రీ కనుపర్తి మూర్తిండేశ్వరగారిచే నాదిప్ర
మునందు వచనకావ్యము శ్రీ దీక్షితచరిత్ర
- ౩ మహామహాపాధ్యాయ కొక్టొండ వేంకటరత్నకవి
విరచితము, పద్యకావ్యము (బ్ర॥ మందపాటి లక్ష్మీ
నారాయణశర్మచేఁ బ్రకాశితము) నియోగివిజయము
- ౪ బ్రహ్మశ్రీ పులిపాక పూర్ణయ్య పంతులవారిచే అంగ
మున సుమగ్రియము శ్రీ దీక్షితచరిత్ర
- ౫ బ్రహ్మశ్రీ వారపరాజు లక్ష్మీకాంతకవి విరచితము అం
ధమున అఱిగముల నాటకము న. ల. విజయము
- ౬ బ్రహ్మశ్రీ అబ్బరాజు వాసుమంతరాయశర్మ కృతము
అంధమున పద్యకావ్యము (బ్ర॥ చోడవరపు దేవ
శరాజుశర్మ పాకయాజి ప్రకాశితము) శ్రీ దీక్షితచరిత్ర
- ౭ బ్ర॥ నందివాడ జగన్నాథకవివిరచితము శ్రీ దీక్షితచరిత్ర
- ౮ బ్ర॥ అమృతసుని వేంకటాచలపతిరాయకవివిరచితము నియోగీశ్వరము
- ౯ బ్ర॥ గమ్మవరం వేంకటరాయశర్మ కవివిరచితము శ్రీ దీక్షితచరిత్రము
- ౧౦ బ్ర॥ వర్ణు నూర్యనారాయణ కవి విరచితము శ్రీ దీక్షితచరిత్రము
- ౧౧ మహామహాపదేశిక అప్పారెడ్డికవికృత సంస్కృత చిదానందితకము

[౪-౫-౬-౭-౮-౧౦ ఈ సంఖ్యగలవి ముద్రణ కావలయును.]

స్వసంఘమునందు అనేకసత్కృతులు దీక్షితులవారిని గురించి అంధము
నను సంస్కృతమునను అష్టకములు నవరత్నములు కంచరత్నములు నియోగిరత్న
భూషణము అనునవి మొత్తం ౫-౬ కంఠల పద్యములు గలవు. క్రిమక్రిమమున
అన్ని జేరినజేర్చి గ్రంథరూపమున ముద్రించి స్వకాభియుల కందఁ జేయ దృఢసం
కల్పముగలదు. పరమేశ్వరుండు మానత్పంకలమును సఫలీకృతము చేయుగాఁ.
కృష్ణాతీరం, దుర్గాక్షేత్రం, ఇట్లు దీక్షితప్రతిభాను,
చిదానందాశ్రయం, బెజవాడ, } శ్రీ ద్రా. ము॥ కోటిశ్వాదీక్షితులు,
ప్రవాసతి భాద్రపద శుక్ల చతుర్థి.

తొలి పలుకు

మతోద్ధారకులు.

శ్రీ మద్భరతవర్ణమని ప్రశస్తిగాంచిన యీ మనపుణ్యభూమియందే నెన్నియో మతములు దృఢపించినవి. తత్తన్మతసాపనార్థమై యెందఁజెందఁజో మఱిగూరువు లందఱుంచి యస్తమించి యున్నారు. అట్టి మతగురువులతోఁగొందఁ జొక్కొక్కశాఖనే యుద్ధరించుట కవకరించినవారై యున్నారు. ఈ శాఖోద్ధారకులందు బ్రహ్మశ్రీ నందిరాజు లక్ష్మీనారాయణదీక్షితులవారు గూడ నొకరు. కొందఱునియోగు లాత్మజ్ఞానకూన్మలై వైదికపథమృతినే జిత్ర శుద్ధి కొఱవడి కడుంగడు దీక్షదశల నల్లాడునప్పుడు దీక్షితులవారు వారల శాస్త్రతత్త్వము నెఱింగించి సత్పథమునందు బ్రతిష్ఠించి శ్రోత్రియులఁ గావించిరి గాన వీరిని నియోగులందఱుఁ దమశాఖోద్ధారకులుగ భావించుట యం దేమి వింత? కాన వీరే నియోగీశ్వరులు. సాధారణమతోద్ధారకుల కందఱకుం బరే వీరలకుంగూడఁ బ్రతికక్షిసంఘ్నణ లనివార్యము లయ్యెను. అయ్యది స్వాత్రికమగు సామాన్యవిధి కాఁబోలు! వీరి సరిశ్రీలొ గొన్ని ఘట్టములు సాక్షాచ్ఛ్రీకంక రాచార్యులవారి చరిత్రలొని సారాంశములతో సరితూగుచున్నవి.

కక్షులు.

పూర్వీకముగ నొకమతము ప్రబలముగునప్పు డింకొకమతము దుష్టల మగుట సర్వసాధారణము. ఆకామునందట్టి మతోద్ధారకులకు విరోధి లొక కొందఱుండుట లోకధర్మమే. దానందీసి యొక్కెడ మతగురువులు కొంత కొంత పూజాపాయమునకుంగూడఁ బాల్పడవలసియుండును. శ్రీ శంకరుల

వారిని గాలచైరవుడు వధింపసమకట్టివీరితి వీరిచరితలోఁగూడ “ధృష్టద్యు
న్నవధి” మొందు గన్పించుచున్నది. ఇంతయేల? వేదములో సైతముక్కడక్కడ
నిందుని దూషించువా రున్నట్లు కన్పట్టుటలేదో! కావున మతోద్ధారకుల
యెడ వైర మాయాకాలములందుండుట సహజమేకాని వీ రిటీవలివా రగుటం
జేసి యీనాటికి సైతము కత్తులు నిలిచియుండుట తటస్థించుచున్న; దదియు
కోచనీయమే. ఎట్లనఁ బ్రతిసంఘమునకుఁగూడ శ్వాత్మసంస్కరణముల
కన్ని యధికారములు కలవుకదా! దాని కితరులు సంతసింపవలసినదే కాని
ద్యేషించు టేమి ధర్మము? కట్టా! ఇయ్యదనివార్య దైవసంఘటనకాబోలు!

గ్రంథ రచన.

ఈ శతకగ్రంథము వ్రాయ నన్న నియమించిన శ్రీ॥ దై॥ మ॥ కోటీ
శ్వరదీక్షితులవారి నిదేశబద్ధుండనై యేకప్రాసము నేకవృత్తము జరిత్రాత్మక
త్వముదీనినెల్లోతరించి మధ్యమధ్య వచ్చినగ్రంథనష్టములకోవాటించి బ్రహ్మశ్రీ
వారు నాకోసంగినగడువులోనే యీగ్రంథముఁబూర్తిం గావించితిని; కానినే
నీ శతకము వ్రాయుటకుఁ దగనివారలలో నగ్రగణ్యుడనేమో యని లోలోన
జంకువొడముచున్నది. శ్రీ దీక్షితులవారి యజ్ఞాదృఢబుద్ధిమూలముఁ దగు
ల్కొని నా వాగ్దత్తమునుండి వెనుదీయుట కాపురుషలక్షణమని యీ సాహ
సమునకు మ్రొగ్గతిలంబడితి నేగాని నాశక్తిసావ్యములైన నాధాగపడి
యీకని కోప్పికొనలేదుగాన పాఠకమహాశయులు నన్ను తుమింతురుగాక!

ఇట్లు

గుంటూరు, } బుధజనవిగ్నేయుండ,
ప్రజోత్పత్తి భాద్రపదశుక్ల } అచ్యుతుని వేంకటాచలపతిరావు,
వినాయకచతుర్థి. } గ్రంథకర్త.

దైవాద్వైతమతస్థాపకారిణం దీక్షితం గురుం
పంచే కోటిశ్వరం శత్యత్కాశ్యపం శ్రాతపారఁ॥



శ్రీ॥ దై॥ మ॥ కోటిశ్వరదీక్షితులు,
శ్రీ దీక్షితవిలాసమ్, బెజవాడ.
ప్రకాశకులు.



స్వామి శర్మ:
అచ్యుతని వేంకటాచలమతిరావు.

ఓమ్
శ్రీ సద్గురుభ్యో నమః.

అంకితము.

శ్లో॥ ఓ మి త్యేకాయాం వందే సచ్చిదానందవిగ్రహం
అమృతాచల మికానం బ్రహ్మానందయతీశ్వరం.

శ్లో॥ శ్రీపాదంజం విమలం పరజం
ఆనందభాజం శశీసూర్యభాజం
జానం దదానం జగతాం నిదానం
వందే యమీశం ధృతమాయ మీశం.

శ్లో॥ యస్యాఽలోకః చంద్రికా విదళితం శక్నోతి మోహంభితాం
యస్యోదారవసుస్సదా మనుభవత్ మాకః పవక్తా భవత్
యస్యాఽనందమయై రిదం కులయం ప్రాబోధి బోధాంశుభిః
బ్రహ్మానందయతే. ఽద్వాయగేశం వందే శవం కేశకం.

ఉ॥ ఎవ్వనిచు 'పుకెన్నెల' సన మోహలమబు విచ్చునో
ఎవ్వని వాక్కుధక్ జెవుల నించిన మూ? బుపన్యసింతుగో
ఎవ్వని చిత్తప్రబోధము గడించి జగంబులు మేలుకాంచునో
అవిభు బ్రహ్మతీర్థుల సహర్నిశముక మది నిల్చి కొల్చి యీ
మవ్వపురంబు మా గురు సమర్పణముంగొనరించి మ్రొక్కదత్.

విషయ సూచిక .

విషయము	పద్యము	విషయము	పద్యము
తొలిపలుకు	1	ఆక్కన్న గురుప్రకృతి	87-88
దీక్షితసంస్కృతి	1- 3	గురుదక్షిణ	89
అవతారము	4- 6	బందరుజయము	40
వంశము	7	ప్రభవపాతకాల	41
వివాసము	8	ద్వితీయవివాహము	42
జననము	9	కడలూరు ప్రయాణము	43
జననీజనకులు	10-11	భాష్యాకాంతి	44
విద్యాభ్యాసము	12	కడలూరుపండితులు	45
ఉపనయనము	13	మాధ్యమతవిజయము	46-47
వేదజిజ్ఞాస	14	తీర్థయాత్ర	48
రాజసన్మానము	15	పునరాగమనము	49
వివాహము	16	బంధుయాజనము	50
సహపాతివిద్యేషము	17-18	రేపల్లి వేదపాఠశాల	51
వేదవిద్య	19	కులపతిత్వము	52
శ్రోత్రియత	20	గురుసంతోషము	53
సహపాతికిఁ బ్రత్యుక్తి	21-22	అంక్షాకాంక్ష	54
గురుకోపము	23	జనకసిద్ధి	55
మేధాశక్తి	24-26	రేపల్లిలో వేదబోధ	56
పునర్విద్యాభ్యాసము	27	గురుచిత్తనైర్మల్యము	57-60
ఆక్కన్ననిష్పాక్షికత	28-31	ధృష్టవ్యమ్న రథ	61
విశ్వపతిదురాగతము	32	కుష్కవిద్యావిలాసము	62
విశ్వపతిపరీధూతి	33	భాగవతలక్షణము	63
ద్వేషలాభము	34	విజ్ఞానిహృదయము	64
భార్యావియోగము	35	ఆధానము	65
పురోహితకోపము	36	ఉపాస్తిబలము	66

విషయము	పద్యము
పర్వ యాగము	67
ఋత్విక్ సానము	68
రేపల్లితిక్కన్న	69
పిష్ట పకుచీ ప్తి	70
కర్మభగ్నివృత	71
కవిశాసిధి	72
అభియోగము	73
విశ్వపతిదుష్పథ	74
దుర్యోక్తిఖండనము	75
దీక్షితప్రకాశి	76
పదతీర్తి	77
నియోగిభీతి	78
శ్రుతిహితభీతి	79
శంకకాగతి	80
ఆచార్యశోపము	81
సమావేశము	82
శంకరపరాయనము	83
భావ్యననుస్మృతి	84
సంకరచర్య	85
విజయము	86
భట్టిప్రోలునిర్బంధము	87
పుండ్రవిధి	88
కాస్త్రుచర్య	89
ఖండనగ్రంథనిర్మాణము	90

విషయము	పద్యము
శ్వశృతిరస్కృతి	91
స్వర్ణపుష్పజగీవ	92
దీగ్విజయము	93
ప్రత్యక్షశంకరులు	94
నాయఁడుపోరు	95
పదతివరన	96
సిద్ధాంతము	97-100
శిష్యవాప్తి	101-102
ప్రశిష్యరచారము	103
సన్న్యాసాశ్రమము	104
శతకనిర్మాణము	105
సమర్పణము	106
కథానిధురీను	107
కవిప్రార్థన	108
కవిమనవి.	
శిరస్తుతి	109
చిరస్థాయిత్వము	110
క్షమాస్వరణము	111
గురుకటాక్ష స్తవము	112
నిష్కలుప్తశపథము	113
వేదవిద్విత	114
కుజననింద	115
కవిసతులు	116

ॐ



నియోగీశ్వరము

శ్రీనివాసాయ నమః

దీ యి త స ం స్తు తి .



నారీహృదయాబ్జవాస ! నిగమ

శ్రేణీరసోల్లాస ! వి

జ్ఞానానందమయాంతరంగ ! త్రిజగ

త్కల్యాణశోభాంగ ! స

న్మనీంద్రస్తుతపుణ్యమూర్తి ! శ్రుతిక

ర్మప్రాప్త ధీస్ఫూర్తి ! ల

క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా !

2

శ్రీనవ్యపృథిభావిలాస ! సుగుణ

శ్రీసంపదుల్లాస ! వి

ద్యానైపుణ్య వికాస ! దుష్టజన సం

హరప్రభాసా ! స్వక

ర్మానుష్ఠానపరాయణైక సుమన
 స్సాక్షాద్భవానీశ ! ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

3 శ్రీనిత్యప్రభుతావినోద ! గుణరా
 శిష్యస్ఫుటామోద ! సం
 ఘేనైర్మల్యనిధాన ! పావన నియో
 గిక్షేమసంధాన ! దు
 ర్మానచ్ఛేదధురీణ ! భక్తజనతా
 ర్తత్రాణపారీణ ! ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— అ వ తా ర ము —

4 మానింపం దగు దేవతావళికి దు
 ర్మార్గంబు వాటించి యెం
 తే నీచంబుగఁ జూచుచుండు దనుజా
 నీకంబు శోకంబులన్
 హూనాహూనము సేసినట్టిహరి దీ
 నోద్ధారుఁ డీ వయ్య ! ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

5 ఏనాఁ డీశుక్రిధర్మముల్ చెడునా నాఁ
 డే నేను జన్మించి మీ
 హాని బాపుదు దుర్మతాంధులను జ
 క్కాడింతుఁ బొమ్మించు ముక్
 శ్రీనారీధవుఁ డొప్పినట్లు జరిపిం
 చెన్ మిమ్ముఁ బంపించె ల
 క్షీనారాయణ ! క్షీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

6 మానింపబడు పుణ్యమూర్తులకు సా
మాన్యంబుగా నీశ్వరా
ధీనప్రభవ మబ్బియుండు నెపుడు
దేవత్వ మా దేహిలో
లీనంబై చరియించు నందు రిది నీ
లీలల్ వెలింబుచ్చె ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజాని యోగీశ్వరా !

— పంశము —

7 నేనే భూస్థలి జన్మమంది దూరితా
 నీకంబుఁ బోకాల్చి శు)
 త్యానందం బొనగూర్చునట్టి విమ
 లాద్వైతంబు నల్లిక్కులం

ని యోగీశ్వరము.

దానం బంపెద నన్న శంకరుల ర
య్యా! నందిరాడ్వంశ! ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— ని వా స ము —

8 శ్రీనాథుండు వికుంఠపట్టణమునన్
జెల్వొందుచందాన, గౌ
రీనారీధవుఁ డంబికాసహితుఁడై
కీడించు కైలాస సం
స్థానంబుంబలె, రేపలీపురి భవ
ద్దామంబుగా వెల్లు ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— జ స స ము —

9 ఆనారీ చినమాంబగర్భమున ఘం
టార్యప్రభాంకూరసం
తానంబై ధర వెల్లు శాలిశక హ
స్తామ్నాయమానీండు (౧౭౪౨) వ
ద్వానన్ గల్గు ప్రమాదిలో నవమి జ్యే
ష్ఠజ్యోత్స్నలన్ దూగుచున్
జానా యుత్తరతారయందుఁ దులలో
జన్మించి దీపించు ల

ని యోగీశ్వర ము.

శ్రీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— జ న నీ జ న కు లు —

10

నానాచింతల మానియోగు లతిదై
వ్యం బండఁ దన్మానస
గ్లానిక బాపఁదలంచి సర్వవిబుధా
హ్లాదంబుగా నారసిం
హానూనాకృతిఁ బూని వచ్చితిరి చి
న్నాంబాతనూజాత! ల
శ్రీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

11

శ్రీనారీపతిపాదపద్మయుగళీ
సేవాసముల్లాస మా
మీ నవ్యప్రతిభాంతరంగమున స్వా
మీ! భక్తసంత్రాణదీ
క్షానందం బిగురొత్తఁ బుట్టితిరి ఘం
టార్యప్రభాంకుర! ల
శ్రీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— వి ద్యా భ్యా స ము —

12

నానాఁటక శిశుభావముక విడిచి వి
న్నాణంబుతో వర్ధిలం

గా నైదేండ్లకు నొజ్జయొద్దఁ జదువం
 గాఁ బంప నత్యల్పకా
 లానక సర్వము నేర్చి తీ వపుర ! క
 ల్యాణప్రభాపూర ! ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ఉ ప న య న ము —

13 మీనైపుణ్యముఁ జూచి బంధుజనముల్
 మెచ్చంగ హెచ్చైన మీ
 దానక ఘంటయనూరి భూరిశ్రుతివి
 ద్యల్ మీకు నేర్పింప నం
 తో నిష్ఠాత్మత నన్నిదేండ్ల కుపనీ
 తుకజేయఁడే మిమ్ము ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— వే దా ర్థ జి జ్ఞా న —

14 ఆనాఁ డల్ల వసిష్ఠసన్నిధినె సం
 ధ్యావందనప్రోక్త మం
 త్రానక గల్గిన యర్థముక గనెడు ను
 త్సాహంబుఁ జూపించి వి
 జ్ఞానస్ఫూర్తిని వెల్లడించితిరి మీ
 సామర్థ్య మేమందు ? ల

ని యోగీశ్వరము.

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— రాజసన్ధానము —

15

ఆనాటం గల రాజపూజిత సద
స్యాదేశముల్ ఘోరశీ
లోనక భాసిలు నట్టిభాష తమలో
లోపింపకే వెల్లుటక
భూనాథుండగు జంగనాధిపతి మి
మ్ముక సత్కరింపండె ! ల.

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— వివాహము —

16

మీనైర్మల్యము సత్ప్రవర్తనము నం
ప్రీతిక విలోకించి పూ
ర్ణానందంబున సుంక రాన్వయుడ బం
గారయ్య పుత్రిక వివా
హానక వీరమ నిచ్చె మీ, కతనిభా
గ్యప్రాప్తి కేమందు ! ల

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— స హ పా తీ ద్వే ష ము —

17

‘తానం బాడి విభూతిః బూసిన యథా
 ర్థ బ్రాహ్మణత్వంబు మీ
 లో నెట్లొప్పెడుఁబో? నియోగీకులజల్
 భూదేవులా? విప్రస
 న్మానానర్హులు, మీరు రాజు’ లను నిం
 దావాక్య మేనీతి? ల
 క్ష్మీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

18

ఏనాఁ డెంతకు లేడు విశ్వపతి తా
 నే శేషవాల్మీకి యై
 మీ నేస్తం బొకపూరికి గొనక ‘యే
 మీ! మాకు మ్రొక్కంగలే
 వా! నీ కెక్కడి విప్రజన్మ’ మనలే
 దా? వానితో నేమి? ల
 క్ష్మీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— వే ద వి ద్య —

19

“సో, నీకేటికి వేదవిద్య” యని కో
 పోదీప్తిమై లోభిచం
 దానగ మీకనకయ్యదీక్షితులు నిం
 దాడంగ నేమాయె? మీ

దానక శ్రీ నరసింహదేశికులయొ
ద్దక విద్దె రాలేదె ? ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— శ్రీ త్రి య త —

20

స్నాన ధ్యాన తపో జపాది బుధస
న్నాహంబు సాలించి యెం
తో నాస్తికము మోములం దలరఁ జే
తోభీతిఁ గల్గించు వి
ప్రాసాదములు శ్రీత్రయప్రధను దా
ల్పక శక్య మాటెట్లు ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— స హ పా తి కిఁ బ్ర త్య క్తి —

21

నానాశాస్త్రవివేకవైభవనిధా
నం బైన విద్వాంసుడే
దా నీర్వ్యక్తి దిగనాడఁ డట్టియెడ నీ
దర్పణముఁ జూపించి నా
వై నీసుక బచరించు లుంతవని వి
శ్వప్సా ! పాశా ల్మంటి ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

22 “హానీ క్షత్రియులే నియోగు లని ప
 లోకల్ వెలింబుచ్చి తా
 నా నీ తెల్వికిఁ జాలు రాజపదవి
 న్యాసంబుచే క్షత్రియుం
 డానా మున్నల రాజవిద్య యన వ
 హ్వ! రాజుకేవిదై?” ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజనియోగీశ్వరా!

— గురుకోపము —

23 ఆ నిర్యోగమే మీ నియోగ మని వి
 ద్యాదాతే మి మ్మింటికి
 రానియ్యం దగదంచు శాస్త్రమును నే
 ర్పక మానగా, సంతమా
 తానక బీటలమీఁదిపెండ్లి యెటు గుం
 డ్రా దాచినక దాగు? ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజనియోగీశ్వరా!

— మేధాశక్తి —

24 మీ నైర్మల్యము మీ యశోవిభవము
 మీ బ్రహ్మతేజం బెటుల్
 కానంజాలును గుడ్లగూబలు జగ
 త్కుల్యాణ కుల్యానటత్

ధీ నైపుణ్యముఁ జెట్టపట్టితన నెం
తే విద్య మీ కబ్బె ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

25 మీ నూత్నద్యుతి, బుద్ధివైభవము, వా
గ్విత్వంబుఁ గన్నారఁ దాఁ
గానంజాలక మిమ్ముఁ బొమ్మనియె నాఁ
గాకేమి మున్నేకసం
భానగ్రాహికి విద్య లెందుఁ గొదువో
నా ? దేశికాధీశ ! ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

26 దీనోద్ధారకుఁ డా రమాధవుఁడు ని
ద్రేశించిన ట్లి ధరా
గ్లానిక దీర్పఁగఁ బుట్టువారు త్రిజగ
త్కల్యాణసంపాదమా
ధీనైర్మల్యవిశిష్టవైభవముతో
దీపింతు నికబోలి ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— పునర్విద్యాభ్యాసము —
27 అనాఁ డక్కనకాస్త్రీ యొక గురుఁడు వి
ద్యారాశి, తన్మండలీ

ధానిక గర్తపురిక వసించుతటిఁ ద
 తాన్నిధ్యమం దట్లు వి
 ద్యానైపుణ్యములక గడించితిరికా
 దా? మీకు లో లేది? ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— అ క్క న్న గు రు ని మ్పా ష్టి క త —

28

మానింపందగు పాండితీభరితుఁడుక
 భద్రాత్ముఁడుక శుద్ధవి
 ద్యానిర్మూలితమత్సరుం డయిన య
 క్కన్నార్జునఁ డాత్మీయశా
 ఖానిందల్ గమనింపకే చదువు దీ
 య్క జెప్పఁడే మీకు ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

29

లోనక బుట్టు వివేకదీప్తి పురికొ
 ల్పుంబో సమత్వంబు న
 జ్ఞానుల్ కొందఱు మీరు మే మనుచు
 నానామీనమేవంబు లెం
 తేనిక లెక్కించుచుందు వేర్తల కిదే
 హేయంబుఁగాఁ దోచు ల

క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

30

దీనోద్ధారకు లార్తరక్షణకళా
ధీనాంతరంగుల్ మనీ
షానిర్ధార్యులు చిత్తుళాభరణభా
స్వత్పూర్ణమాచంద్రు లా
జ్ఞానుల్ సర్వజగత్ సముల్ పరుల నీ
ర్ష్య జూడఁగాలేరు ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

31

తానే నేర్చితి నంచ మిట్టిపడి వి
ద్యాదానమం దాసలే
పూనం జాలని బద్ధమత్సరుఁడు దు
ర్మోహంధఘోరాటవి
జానై పండెడు వ్యర్థసాలతరువై
నాశిల్లఁడే స్వామి ! ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— విశ్వ స తి'దు రా గ త ము —

32

హీనాత్ముడగు విశ్వపుం డపుడు తా
నేతెంచి యక్కన్నతో

నానాభంగులఁ గొండెముల్ వలికి “య
 న్నా! వీడు విద్యేషి సు
 మ్మి; నీచాత్మ నియోగి, చాను మనతో
 నేసాటి యన్నట్టి దు
 ర్మానిక వెంటనె గెంటివేయు” మన నే
 మాయొక జనా ట్లబ్బె ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— విశ్వపతి పరీభూతి —

33

“కాని మ్మోరి నియోగివైదికుల కే
 కర్తవ్యంబె సిద్ధించుఁ గా,
 కానే యిట్టి విభేదబుద్ధి మనకే
 నా బ్రాహ్మణత్వంబు? ఛీ!
 పో నీనీతికి మెచ్చికొంటి” ననఁడే
 పుణ్యాత్ముఁ డక్కన్న, ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— ద్వేషలాభము —

34

తా నట్లాడిన యక్కశాస్త్రీఁ గనినం
 తక దమ్మిడిమోముతో
 మానంబంతయు హూనమై తుదకుఁ గొం
 పక జేరి లజ్జాపరా

ధీనస్వాంతతః గుండె విశ్వపతి యం
తే ద్వేషలాభంబు ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— భార్యావియోగము —

35

ఆనందంబుగ ఘంటసూరి శృతిక
ర్మాధారసంభావితా
ధానంబుం బొనరించె నంతట భవ
దృభార్యావియోగంబు చి
త్రానగ గారియవెట్టఁ జిన్నతనమం
దత్యంతశోకంబా ! ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— పురోహితకోపము —

36

దీనుండై స్నువనోయె నన్నవగ నెం
తే కర్మం జేయఁగాఁ
బూనగ మీశనకయ్యదీక్షితులు రాగ
పొమ్మన్నఁ దాటాకుపు
స్తానగ నేరిచి తండ్రిచే నపరముగ
సల్పించితోరార ! ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— అ క్క న్న గు రు ప్ప శ స్త్రీ —

37

తా నంతా భవదంగనామరణవా

ర్తా విన్నమాత్రాన లో

లోనా గుండిన యక్కనూరి, మనమే

లుగోరి నానాట రా

రాసీ తెల్వికి మెచ్చి వ్యాకరణ త

ర్కంబుల్ బరింపించె ల

క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా!

38

భానుప్రస్ఫుటమైనదీప్తి గల వి

ద్వత్సరు లోవార లెం

దేనిగ గొంచెపుసేతకుం జూరక నీ

తిగ వీడఁగాఁబోక శి

ప్యానుగ్రాహకు లోచు నిష్కపటవి

ద్యాదానదీతౌసమా

ధానం బౌ మన మంది శిష్యులఁ దమం

తా జేతు రీ రట్లె ల

క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— గు రు ద ష్ట ణ —

39

మీనైపుణ్యసుపుణ్యవ ర్తనలకు

మెప్పొంది యక్కన్న మో

దానక “పుత్ర! షడంగపాఠము సమా
ప్తంబయ్యె, వేటొందు చం
దానక నీ గురుదక్షిణల్ వలదు, నే
దప్రోక్తనిష్కామక
ర్మానుష్ఠానము నేర్పు మందఱ కిదే
మాకట్ను” మంచాడె ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— బంధరుజయము —

40

అనాఁడే మచిలీపురికి విపులదీ
వ్యల్ వడ్లమన్నాటి వం
శానక వేంకటపుణ్యమూర్తి బహుదీ
క్షా సోమయాగంబుఁ జేఁ
బూనక గాతలు మోసముక సలుపమీ
పూనిక జయం బట్టి ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— స్త్రీభమపాఠశాల —

41

మీ నేర్పుం బచరించి బంధరుపురికి
బెంపొందు విద్యత్సభా
స్థానంబందు జయఁబు గాంచి నిజశి
ష్య శ్రేణికి స్వల్పకా

లానక వేదము నేర్పితౌర ! జగదా

హ్లాదంబు సంధిల్ల ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ద్వి తీ య వి వా హ ము —

42

శ్రీనారాయణ నిచ్చె మాధవునకు

క్షీరాబ్ధి, గారీసర్థి

దా నిచ్చె హిమవంతుఁ డాశివునకు,

దదీతి మీ కిచ్చెఁ బూ

ర్ణానందంబుగ రాయమంత్రీ నిజక

న్యక గోటమాదేవి ల

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— క డ లూ రు ప్త యా ణ ము —

43

తా నుద్యోగముఁ జక్కఁబెట్టుటకు బ

ద్ధప్రీతిఁ గృత్తింపింప

శానక పెల్లెడు రామమంత్రీ కడలూ

ర్సాగక దలంపుని ల

శ్రీనాథప్రతిమాను నిక బిలిచి 'ర

మ్మి పోద' మం చాడె ల.

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— భాష్యత్రయశాంతి —

44

ఆనాఁ డాకడలూరు కేగి నిజవి

ద్యానైపుణి జూపి భూ
మానందుం డగు రామచంద్రయతిపా
దాంభోజసాన్నిధ్యమం
దే నిష్ఠం గని సర్వభాష్యచయశాం
తి సల్పి తౌకార! ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— క డ లూ రు ప ం డి తు లు —

45

మానింపందగు మీసుఫీనిపుణతల్

మన్నింపఁగాలేక రో
షానా బండితకోటి కీర్ష్య మది హే
చ్చా బోంఁగా వచ్చిరే?
బానా దాగెడిచోట దయ్యములు తో
డైవచ్చిన ట్లయ్యె, ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— ధ్వాంతవిజయము —

46

“కానీ! బాలకుఁ డెంత? పా” మృనుచుఁ గి
నా మధ్వసిద్ధాంతశా

భానిష్టాతులు దాడికెత్తి తమవైఁ
 గయ్యంబు సాగింప మీ
 ధీనవ్యపృతిభాబ్ధివీచికలయం
 దే ద్వైత మద్గంఢం ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

47

మీనేర్పుల్ గనులారఁ గాంచి మది సం
 ప్రితిఁ వివేకించి మా
 ధానీకంబులు సర్వపుస్తముల మీ
 కల్పించి “మీమాంసకా
 స్త్రానఁ గల్గిన ధర్మముఁ నిలుపు మా
 ర్యా !” యం చని గ్గాదె ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— తీర్థయాత్ర —

48

మీనేస్తంబున రామమంత్రీ బహుక
 ర్మిషుండునై యాత్రీకై
 పూనఁ శిష్యులఁగూడి వారివెనుకఁ
 బో మీరుతీర్థంబులఁ
 స్నానాదిక్రియ లాచరించితిరి పూ
 ర్ణానందసంపన్న ! ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— పు న రా గ మ స ము —

49

తా నాపై రుజః గుండి గామవిభుః డం
తంబంద కామేశ్వరా
ర్యానందాద్యుల మి త్రిపు త్రికుల మీ
రల్ బందరుగ జేర్చి యెం
తేనిష్ఠ శ్శుతిపాతశాల మరల్
నిల్పించి తౌకార ! ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— బ ం ధు యా జ న ము —

50

నానాట్ర బదిరెండుమాసములు చ
న్న దండిశాన్ధ్యంబు రాఁ
గానక దత్తుతుఁ డెవ్వరికీ దిథికి భో
క్తరగా నిమంత్రింతు నం
చానక బల్క నియోగిబ్రాహ్మణులనే
యర్చింపుఁడీ యంటె ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— రే వ ల్లి వే ద పా త శా ల —

51

తా నొక్కం డట ఘంటదేశికుఁడు వే
దాధ్యాపనప్రకృమా

ధీనుం డయ్యెను శేషలీనగరిలో

జేదీప్యమానంబుగా

నానందించిరి వేదపాఠనిలయుం

బబ్బెగదా యంచు ల

క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— కు ల ప తి త్వ ము —

52

హానిక జెందక శిష్యులందు శ్రుతివి

ద్యాదీప్తి వర్ధిల్లగా

నా నేమంబుల నేర్పుచో గులపతి *

వ్యాపారతాపారమై

మీనూత్నప్రతిభల్ దిగీశ్వరులతో

మేలంబు సాగించె ల

క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర

శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— గు రు స ం తో ష ము —

53

ఆనందంబుగఁ దండ్రియున్ సుతుఁడు వే

దాధ్యాపకస్థానదీ

యోనిర్యాహకు లాటఁ దా నెఱిగి య

క్కున్నార్థుఁ డత్యంతమో

*పదివేల బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల కన్నకానాదికము లిచ్చి
తేదాధ్యయనము సేయించుచున్నట్లుఁడు కులపతి యనఁబడును.

దానా శుకృబృహస్పతుల్ నెఱపుచం
దంబయ్యె నంచాడె ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ఆం యోగాంక్ష —

54 హీనాత్ముల్ భవదీయకీర్తికి మనం
బీర్వాకులంబొటఁ బ
త్రానా వ్రాయుచు లేనిపోని గురునిం
దావాక్యముల్ పీఠసం
స్థానాధీశుల కంపి రొక్కమెయి నాం
యోగాంక్షలం బొచుచున్
మానంజాలునె తేలుకొండి విసమున్
వడ్డింపకుండంగ? ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— జనకసిద్ధి —

55 ఆనంతర్యము ఘంటధీవరుఁడు స
న్నాసంబుఁ గై సేసి బ్ర
హ్మనందాఖ్యయతీశ్వరుం డగుచు వి
ద్యాదానమున్ సల్పి మీ
యోనందంబు గడించెఁగాదె బుధవ
ర్యా ! యోగసిద్ధుండు ల

క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— రేపల్లిలో వేదబోధ —

56

తానస్తంగతుఁడయ్యెఁ దండ్రి, యింక వే
దాధ్యాపనల్ రేపల్లి
బూనంగల్గినవారు లేమి నటకున్
బోఁగోరి మీశిష్యు నె
ట్లెనిగ బాదరుపాతశాలపయి ని

ల్పించిర్గదా నాఁడు ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— గురుచిత్తనైర్వల్యము —

57

“హా, నీకేటికి వేదవిద్య” యని ముగ్ధ
బో నట్టి రేమాయె? మి
మ్మే నిష్ఠ గనుచున్ దివాకరణపుగ్ధ
మేటుల్ బడిగ జేరి మీ
చే నేర్పంబడి సర్వశాస్త్రముల నా
సిగ్గాంచరే నేఁడు ల

క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

58

తానంజాలని బ్రాహ్మణాధములు దీ
ర్ఘకోధవహ్నిపృథ్వా

ధీనస్వాంతులుగాని, తత్త్వమును గు
ర్తింపంగల రెల్ల లోఁ
బూనకజాలరు కోప మొక్కనిముసం
బుగ మిమ్ములంబోలి ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

59

తేనల్ జిల్కు భవద్వచోరచన కెం
తే సంతసం బుది శి
ష్యానుగ్రాహకచిత్తదీధితులఁ బూ
ర్ణానందముగ గాంచి మీ
చే నధ్యాపితులైరి వైదికులె ద్వే
పింపంగఁబో కార! ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

60

ఔ, నెవ్వా రుపకార మిచ్చెదరొ ము
న్నవ్వారి కవ్వారిగాఁ
దానుగ బ్రతుకపకారముగ సలుపుచి
త్తం బూనులోకంబు; ద్వే
షానక గెంటిన కొంటెవారలకు శి
ష్యత్వంబు నిప్పించి మీ
ధీనైర్మల్యదయామహర్షిముల సం
దీప్తంబుఁ గావించె ? ల

క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ధృష్ట ద్యుమ్న వ ధ —

61

భానుం డంబరవీధి వెల్గుతఱి భూ
భాగంబునన్ గోటికీ
టానీకంబులు గాలిలో ముసరుచా
యన్ శత్రువర్గంబు నో
షానన్ మిమ్ముల నొంటిగాఁ బొదివి ధృ
ష్టద్యుమ్నసంహార మె
ల్లెసిన్ జేతుమటంచు డంబములఁ గొ
ట్టె గాని శకవ్యంబె ? ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— శుష్క విద్యా విలాస ము —

62

కానన్ రాని తమిసమున్ బెనుచు శు
ష్కప్రీతివిద్యారసా
ధీనుల్ తేజముఁ జూడఁజాలక దివాం
ధీభూతులై సర్వగ
ర్వానర్థంబులఁ దెచ్చిపెట్టుదురు, దే
వానాంప్రీయుల్ వీరె, ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— భాగవతలక్షణము —

63

రానైయున్నది రాకమాన ధనిధీ
రస్వాంతు లెందే నుదా
సీనుల్ గావున దుష్టవర్తనులు గా
సింబెట్టుచో “కింక” ముం
చేనాడుక బదులొడ్డి భాగవతధ
ర్మేచ్ఛక విడంబోరు ల
శ్రీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— విజ్ఞానిహృదయము —

64

నానావిద్యల నీటు ద్వేషమును మా
న్పంజాల దట్లుండ వి
జ్ఞానానందమయాంతరంగమున మా
త్సర్యప్రభావంబు కా
లూనం గల్గునె పొట్టవోసికొను వి
ద్యోదేక మేమందు? ల
శ్రీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— ఆధానము —

65

నానారీశుల నొక్కిచెప్పవె శుక్రుల్
“నానాహితాన్ని” ర్యటం
చానందాబ్ధమునందు వేదహితక
ర్మాధారమైనట్టి యా

ధానంబుక సలుపం దలంచితిరి, క్షేత
 త్సంకల్ప మీడేరె, ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ఉ పా స న బ ల ము —

66

ధ్యానానందసమాధిసంఘటితమే
 ధాదక్షిణమూర్తిపూ
 జానుప్రాప్తమనోవికాస మను బ్ర
 హ్మనందకందంబు మీ
 లోనక వర్ధిలి పూచి కాచి విలసి
 ల్లుక గల్పకంబట్ల ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— సో మ యా గ ము —

67

కాని మ్మే నొక సోమయాగమును సం
 కల్పింతు నం చెంతో మో
 దానక రాక్షసవత్సరంబున నె త
 ద్యాగంబు సాగింపఁగా
 మీ నవ్యప్రతిభాలతల్ చెసలఁ గ్ర
 మ్మే సోమయాజీక ! ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

68

— ఋత్విక్ స్థానము —
 మానింపం దగు బంధులక విహితక
 ర్మప్రాప్తవాక్సింధులక
 ధీనవ్యప్రతిభానియోగులను ఋ
 త్విక్ స్థానము దుంది బి
 హ్మనందంబుగ యజ్ఞదీక్ష నెఱపక
 బ్రాప్తిచె మీ కార ! ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

69

— శేషల్లితి క్కన్న —
 ఆనాఁ డేకవి - మంత్రీ - సోమపులఁ ది
 క్కార్యాదులక గాంచఁ జే
 తోనైర్మల్యనియోగిలోకమున కె
 తో కీర్తి సంధిలై; న
 ట్లీనాఁ డిందుల యజ్ఞ - మంత్రీ - కవిరా
 ట్లీర్తిప్రభుల్ మీరె ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

70

— ఏష్టపశుదీప్తి —
 సానందాధ్వరదీక్షఁ జూది ఖలు లీ
 ర్నావేశముం బొంది మీ
 వై నాతేరియు గుటగించుతరిఁ ద
 వ్వాదంబుఁ బోకార్చి లో

కానక నిర్మితి కార! విష్ణుపశుయా
 గవక్రియోద్దీప్తి ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— క ర్తృ భృష్ట త —

71

మీ నవ్యాదృతశాస్త్రచర్చలకు ను
 న్నేషంబుగా వారు లో
 లోనక బెగ్గిలి బారుబూరు మను చె
 స్తో న్నాల్లశ్లోకాలు మీ
 వై నల్లించిరి కర్మభృష్టు లని దు
 ర్వాదంబులక బెంచి ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— క వి తా సి ధి —

72

నానావిద్యలు నేర్చినంత కవితా
 నందంబు నందంగ వీ
 తానా? పాక్షినపుణ్యకర్మఫలతే
 శాధిన మీభాగ్యమెం
 దేనిక లేల్ బవ లేడ్చినక బడుల కే
 వీ? సంతతుల్ స్వామి! ల.
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— అభియోగము —

73

నానాటక గసివోవకే మసిని మే

నక బూసికొన్నట్టు లా
హీనాత్ముల్ గుడిగొన్నకోపమున వ్యా
జ్యేచ్ఛల్ మదిం బెంచి మీ
పైక దా రభిమోగముక బరపి దా
ర్భాగ్యంబు పాలైరి ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— విశ్వపతి దుర్బోధ —

74

‘ఏనాఁ డీనాసటక లిఖంపబడెనో

యాబిచ్చపుంగూడు మీ
రీ నీచాత్ములయొద్ద విద్దెలను నేఁ
డే మానుచుక గొంపకుక
బో నెంతో శుభ’ మంచు విశ్వపతి సం
బోధించె శిష్యాళి, ల
క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— దుర్యక్తి ఖండనము —

75

అనిర్భాగ్యకుతర్క-వాగ్విలసన

వ్యాపారముక జాచుచుక

గానిమ్మం చొక 'విశ్వపాఠసురజయ'
 గ్రంథంబు నిర్మింపరే?
 జానాపద్ధతి వర్ణికా "భవతి! భి
 యేం దేహి" యేకాదె? ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— దీక్షితప్రశస్తి —

76

నానాటక నిజశ్రోతమార్గములు వి
 న్నాణంబుగా హెచ్చుట
 జానై "దీక్షితపద్ధతం" చనిరి, భా
 స్వత్పాఠశాలాభి కా
 వైనక "దీక్షితపాఠశాల" లను శ
 శ్వత్ ఖ్యాతిసేకూరె ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— పద్ధతిరీతి —

77

మీ నూత్నంబగు పద్ధతిక నడుపఁ గం
 పించి ర్నియోగిప్రభుల్
 మీ నూత్నంబగు పద్ధతిక నెడపఁ గం
 పించి ర్మహావైదికుల్
 కానంజాలనివారి కెన్నిదివిటిల్
 కాల్పింపఁ గన్పించు? ల

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ని యోగీ భీతి —

78

పోనీ మూరెడుపాటిచుట్టపొగసాం
పుల్ చంపుకో లేమినో
కూనల్ పెంచెడి కోరమీసముల సోఁ
కుల్ మానుకోలేమినో
మీ నూత్నప్రభ మానియోగులకుఁ గుం
భీపాకమై తోఁచె ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— పురోహిత భీతి —

79

స్థానంబందలిగౌరవం బరసి శౌ
తస్మార్తవిధ్యుక్తక
ర్మానుష్ఠానములఁ నియోగి నడిపిం
పఁగల్గుటఁ గొప్పక
ష్టానఁ దోఁగు పురోహితప్రతి నో
టఁ గడ్డ వడ్డంతరా
గా నీమార్గము మట్టగింప మది సం
కల్పించినారేము ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— శంకరాగతి —

80

ఆనాఁ డట్లు మతాధినాథులకుఁ గో
 ధావిష్టవిశ్వపు వ
 త్రాసన్ వ్రాసిన కొండెముల్ సదివినం
 తన్ శంకరాచార్యు లా
 గ్లానిన్ బాపఁదలంచి వచ్చి రది సం
 ఘక్షేమమేగాదె ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ఆచార్యకోపము —

81

రాణన్ నేను మతాధిరాజు నని గ
 ర్వస్ఫూర్తి దీపింప నెం
 తో నిష్ఠ * గుసుమాద్రిశంకరగురుం
 డూరేగుచున్ వచ్చి మీ
 పైవన్ గొండెములన్నియున్ వినుచుఁ గో
 పం బాత్మలోఁ బెంచె ల
 క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— సమావేశము —

82

మీనేర్పుల్ గవలేనిశంకరులు సం
 ప్రీతిన్ సభన్ గూర్చి వి

ద్యానిష్ఠ బ్రకటించి శాస్త్రమున వా
 క్యార్థంబుఁ గావించి వై
 రాసీకంబుల మాసకాలమునఁ ద
 రాంభోధి ముద్గింతె ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— శంకరపలాయనము —

83

తా నేమో మిము శిక్షసేతు నని బ
 ధప్రీతి నేతెంచి యెం
 దేనిక మీయెడఁ దప్పు కన్నదమిచే
 నేరీర్పు నీకుండ మా
 నానక గాలికి బుద్ధిపెప్పె గురుఁ డ
 న్నా!యాంక్ష లేమయ్యె ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— భాష్య సమస్కృతి —

84

మీనేర్పుల్ పచరింపఁబోవుతటి స్వా
 మి గూర్చి సాష్టాంగస
 న్మానంబుం బానరింపకుండనే జగ
 న్మానార్హకైలాసనా
 థానూనోదితసూత్రభాష్యమును జో
 హః క్షంతిరే స్వామి ! ల

క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— సంకరచర్య —

85

ఏనాఁడైనను ధర్మరక్షకులు ము
న్నీరీతిఁ గావించిరే
మానం బంది పలాయనక్రమమున
న్నానించిరే యంచు ము
న్నానాఁ డాగురుసంకరోత్పథముఁ దూ
ర్పారంగఁ బట్టితే! ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— విజయము —

86

మానం బూడిచిపెట్టి విశ్వపతి ము
మ్మారోడె, నాబావతోఁ
దా నోడెఁగద మేన్మఱుది, తుది మా
త్సర్యప్రభూర్ణాత్ములై
యానాఁ డచ్చటిపారు లోడి, రిక సా
హాయ్యంబుగా వచ్చి బ్ర
హ్మనందంబుగ స్వాము లోడిరి, భవ
న్నాహాత్మ్య మే మందు! ల
క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— భట్టిప్రోలు నిర్బంధము —

87 తా న స్తేమియు గెల్పు నెప్పకయ వి
 ద్వత్ శంకరుల్ భట్టిప్రోల్
 బో నాచోట న విపులందఱును దీ
 ర్పుక్ జెప్పమం చాడరే
 పూనంబట్టినకర్మ మెందుఁ బారుగూ
 ర్పొగాక పోదండుల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— పుండ్రవిధి —

88 శ్రీనిష్ఠాత్మనియోగివంశజనితుల్
 ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులన్
 బూనన్ గూడ దటంచుఁ గట్టడిని సం
 బోధించి బోధించి నాఁ
 డానామాలను మాన్పఁకొనితిరిగా
 బా! దీక్షితాధీశ! ల
 క్షీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— శాస్త్రచర్చ —

89 తా సంతక “విధవావివాహములు శా
 స్త్రప్రోక్తధర్మము ల

ద్వానక్ జెల్లు"నటంచుఁ జాటుతటి వి
 ద్వాసాగరుం డట్టి దెం
 తో నివృత్త శతఖండజగ్గరితమ
 ట్లూఁగించి తూలింతె! ల
 క్ష్మీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— ఖండసగ్రంథనిర్మాణము —

90

మీనేర్పుల్ గని డీకొనందలఁచి రం
 పిల్లల్ బుధంచుస్యలో
 కానీకంబులు హింగురామప్రముఖా
 హంకారపంకంబు మీ
 ధీనిహితముగా నొనర్చితికా
 దే ఖండనల్ వ్రాసి ల
 క్ష్మీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— శ్వశృతిరస్కృతి —

91

మీనేర్పంబు వేదమంత్రతతిలో
 మీమామ యెద్దేవకు
 బూనక్ దన్మతిఖండఖండమగు చొ
 ప్పుక్ రాయరక్షోజయం
 బే నిర్మింపరె! ధర్మరక్షకుల కే
 దీ పక్షపాతంబు ల

క్షీణారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— సు వ ర్ణ పుష్ప జిగీష —

92

ధీనవ్యపృతిభా దెసల్ గెలుచుదీ
ప్రీత దక్షిణామూర్తీసం
జ్ఞానివం గని దాక్షిణాత్యుడు జిగీ
షా మిమ్ము రాచిల్లుచు
దా నూర్బంగదుపూలఁ బెట్టి తమితోఁ
దర్శించి యున్నోడి మీ
కానాఁ డాశతహేమపుష్పముల న
ట్లర్పించి పోలేదె? ల
క్షీణారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— దిగ్విజయము —

93

మీనూత్నద్యుక్తి సునీపృథకు ను
న్నేవంబు సఁధిల్ల హ
ర్షానా శంకరులట్ల దిగ్విజయము
సాగింపఁబోలే సశి
ష్టానీకంబుగ; రాణ్ణహేంద్రపురిఁ జే
ర్చుంబడ్డ విద్యత్సభా
స్థానంబందున నొంటిఁ బోరి జయము
సాధింప రే నాఁడు ల

శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ప్ర త్యక్ష శంకరులు —

94

జ్ఞానానందమయస్వరూపు లగు సా
క్షాచ్ఛంకరుల్ భాతి మీ
రానాఁ డల్ల సభాస్థలి నిలిచి వా
క్యార్థంబుఁ గావించు చం
దానక మండనమిశ్రశంకరవివా
దాస్థానమట్లుండె ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— నా యఁ దు పో రు —

95

అనాఁడే మిము గెల్వఁజాలని సద
స్యానీక మెంతెంతో దుః
ఖానక నాయఁడువేంకటాద్రి మన ది
క్కుం చేగినక దన్మనో
గ్లానికదీర్పఁగ నాతఁడుక దొడరి గె
ల్వకలేమిఁ జుటిల్లె, నెం
దేనిక మిట్లరు లాసుధాకరుని బం
ధింపక దరంపానె ? ల
శ్రీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ప థ తి వ ర్ణ న —

96

మానింపందగు తావకార్యపథము
మృందింప నే రెంతగాఁ
బూనక లాభముకల్గునొక్కొ దురితం
భోరాశి దాఁటించి శు)
త్యానందం బిడునట్టిమార్గముల కా
రా! కీడు రాఁబోదు ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— సి ధ్ధాం త ము —

97

పూనంగావలె వేదకర్మనిచయం
బుక జిత్రసంశుద్ధికై
మానంగావలె భేదభావము జగ
న్మాన్యత్వ సంపాప్తికై
దానంజేసి లభించు ముక్తియని కా
దా మీరు బోధింతు) ల
క్షీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా !

98

పూనం గావలె నిండు నమ్మకము నె
ప్పుక వేదబోధంబులక
మానం గావలెఁ బో నధఃపతితనం
బంధాఘబంధంబులక

దానం బుట్టును ముక్తిమార్గమని కా
 దా మీరు బోధింతు ల
 క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

99

పూనం గావలె బంధుయాజనము సం
 పూర్ణ ప్రభాస్ఫుర్తితో
 మానంగావలె చిద్రపుండ్రమును ధ
 ర్మప్రీతి చిత్తంబుతో
 దానం జేతురు సంపదాళి యనికా
 దా మీరు బోధింతు ల
 క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

100

పూనంగావలె నర్వకార్యకరణం
 బుల్ పూర్ణనిష్కాములై
 మానంగావలె గామ్యకర్మచయసం
 బంధంబు లార్యాత్ములై
 దానం గల్గును మోక్షసిద్ధి యని
 కాదా మీరు బోధింతు ల
 క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— శిష్య వ్యాప్తి —

101

శ్రీనవ్యప్రతిభామనోహరులు మీ
 శిష్యప్రకాండంబు లెం

తేనిఁ గల్పకశాఖశాఖ లన వ్యా
 ప్తింగాంచి మీసూత్నదీ (!)
 తౌవందంబును నల్లెనల్ బరపి రా
 హు ! యేమిభాగ్యంబు ల
 స్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

102 ఓ నిర్ధార్య ! మహాత్మా ! తావకమత
 ప్రాధ్దారకుల్ శిష్యులై
 మీనిష్ఠఁ గని రాత్మశిష్యుఁ డొకఁ, డా
 మీ దేవుడు, బిమ్మటఁ
 గానఁ దొమ్మిదిమందియుఁ దరణిసరి
 ఖ్యాకుల్ గదా యెరి, ల
 స్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— ప్రశిష్య ప్రచారము —

103 ప్రాణాధారులుగారె సూరినుత్తరై
 వాద్వైతసంస్థాపనా
 ధీనస్వాంతులు మీప్రశిష్యులు యశో
 దేదీప్యమానార్య వి
 ద్యానందాత్మజు లిద్వరుం గలిసి మీ
 ధర్మంబుఁ బోషింతు) ల
 స్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— స న్నామ సా శ్రమ ము —
104 ఆనేమంబులతో నియోగిజన సం
 ఘాతారమై మీపగ్గిభా
 భానుం డందఱి నుద్ధరించె బిదఱ
 వర్ణాశ్రమాచారస
 న్మానం బేర్పడ శ్రీముఖాబ్జమున స
 న్నామసంబు సిద్ధించె ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— శ త క నిర్మాణ ము —
105 శ్రీనూర్నద్యుతి దీప్తితార్యపథ సం
 సేవాధురీణుల్ రసా
 నూనస్వాంతులు పుణ్యవర్తనులు మున్
 గోటీశ్వరశ్చాతు లా
 ర్యానందైకవిలాసభాసు లగు మా
 ర్కండేయశర్మాఖ్యు లి
 ద్దానిక్ వాయుమటన్న వ్రాసితిఁ గృతా
 ర్థబయ్యె నాజన్మ ల
 క్ష్మీనారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

— స మ ర్పణ ము —
106 శ్రీ నారాయణులొలి పావనదయా
 సింధుండు వేదార్థవి

ద్యానిష్ఠాత్మఁడు బ్రహ్మవర్చసము దే
హంబంది వెల్గొందె నొ
క్కోనా నుజ్వలపుణ్యమూర్తియగు శ్రీ
కోటిశ్వరబ్రహ్మక
త్యానందంబుగ మొక్కి మీశతక మే
నర్పించితిఁ; పాహి! ల
క్ష్మీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— క థా మ ధు రి మ —

107

పోనిందిదులఁ దప్పలుండ వని నే
బోరాడ నీర్వాత్మచే
రానైయున్నది రాకమానదని ధై
ర్యం బాత్మలో నింపి నా
చేనానంతకు మీకథామధురిమా
సేవించి తింకేమి! ల
క్ష్మీనారాయణ! కీర్తిభాస్వర! సుర
శ్రీజానియోగీశ్వరా!

— క వి ప్రా ర్థ న —

108

మీనైష్ఠిక్యపవిత్రమార్గ మవలం
బింపంగ లేకున్న నె
ట్లో నే దేశికసత్కథావిరచనా
లోలుండ నో దీక్షితా

ర్యా ! వ న్నచ్యుత వేంకటాచలపతిః
 రక్షింపవే తంది ! ల.
 క్షీణారాయణ ! కీర్తిభాస్వర ! సుర
 శ్రీజానియోగీశ్వరా !

క వి మ న వి.

— శి వ స్తు తి —

109 ఓసాంబ ! సదాశివ ! నే
 మీ సత్కరుణాకటాక్ష మేదురదీప్తిః
 వ్యాసితి నల్లటా చిన్మయ
 భాస ! నియోగీశ్వరమును బాలింపఁగదే.

— చి ర స్థా యి త్వ ము —

110 ఇందుల హస్తరామగగ
 నేంద్రియనూ(గింకెం)కలిలోఁ బ్రజాపతిః
 జెందిన భాద్రమాసమునఁ
 జెప్పి ముగించితి సీకృతిఁ దయా
 మందిర ! మీకృపారస ము
 మందగతిఁ బఱపించి దీని ని
 ల్పం దలపెట్టు మాకశిది
 వాకరతారము చంద్రశేఖరా!

— తు మా ర్పణ ము —

111 భవదచ్చస్ఫుటకీర్తిచంద్రికలు ది
 గ్భాగంబు లంటంగ నా
 కవితాశక్తికి సర్వమున్ బొగడ శ
 క్యం బెట్లగున్ వార్ధిలో
 న విశిష్టాంబువులందుఁ బొల్లినను మీ
 నంబెల్ల నీరంబుఁ గో
 ల వశం బానాకొ దీక్షి తేంద్ర! నను న
 ల్పజ్ఞున్ తుమింపంగదే!

— గు రు క టా తు స్త వ ము —

112 నాకున్ జెందిన పూర్వపుణ్యబల స
 న్నాహంబుచే బిన్నవాఁ
 డా కళ్యాణగుణాస్పదంబులగు బ్ర
 హ్మనంద యోగీశ్వరా
 స్తోకానందకటాక్షదీధితులలోఁ
 దూఁగించి నన్ గొంత ను
 శ్రీకున్ జేసిన పూజ్యపాదయుగళిన్
 సేవింతు మోక్షార్థినై .

— నిష్కలుష శ పథ ము —

113 మీవారం చొక భేదబుద్ధి నవలం
 బింపంగ లే; దట్టులే

మావారం చెదఁ బక్షపాతమును స
 న్నానింపలే; దిట్టి స
 ద్భావం బేర్పడ మానియోగిజనతా
 ధారుఁ గురూత్తంసునిఁ
 సేవింపఁ దలపెట్టితేని విబుధా
 శీస్సుల్ ననుఁ జేరుతఁ.

— వే ద వి ద్వి స తి —

114 సాదరబుద్ధి వేదసము
 పార్జిత ధీప్రభమించి ధర్మశా
 స్తోదిత కర్మనిష్ఠఁ బరి
 శుద్ధమనస్క-తఁగాంచి జ్ఞాన సం
 పాదిత యోగసిద్ధి భవ
 బంధవిముక్తి గడించి నేటికిఁ
 వైదికపుణ్యమార్గముల
 వర్తిలు విపుల పాదధూళి నే
 నాదలఁదాల్చి వేదవిదు
 లందఱముందఱఁ జాగిలించెదఁ

— కు జ న ని ం ద —

115 అజ్ఞానంబున మీరు మే మను మహా
 హంకారపంకంబునఁ
 సుజ్ఞానప్రీతి భైకదూరు లగుటఁ
 దోషజ్ఞ లాత్మీయ దో

పాజ్ఞల్ గావున పాడుఘోరకలిదూ
 వ్యంజన మార్గంబులక
 బ్రజ్ఞల్ సూపుచు సూపవేత్త లిటు వి
 పర్యవేషలైరేము; ర
 త్వజ్ఞల్ దుష్టపథానుసారులయి నిం
 దక దల్లకించాదురే !

— క వి స తు లు —

116 ఓ రసపూర్ణులార ! సుగు
 నోత్తరులార ! మదీయసత్కృతిక
 నీరసభావ మున్నయెడ
 నీరసమంబుగఁ ద్రోసి హంస లె
 ట్లారసి క్షీరముల్ గొనునొ
 యారసికాగ్రతఁ బూని మీర లే
 యారసమున్ ద్యజించి కల
 యారసమున్ గొనుఁడయ్య! మ్రొక్కెదక.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఓం తత్సత్ బ్రహ్మర్పణమస్తు.

